

konodaja. Vrste izobraževanj, ki so slovenskim učiteljem na voljo, segajo od usposabljanja, pripravništva, specializacije, preusposabljanja (cf. Jelenc, 1991) do priučevanja, uvajanja, prekvalifikacije in celo poklicne rehabilitacije (cf. Jereb, 1998). Tako strokovno usposabljanje naj bi kar najbolje odgovorilo na potrebe vseživljenjskega učenja na profesionalnem področju.

Tudi dokument Skupna evropska načela za kompetence in kvalifikacije učiteljev (2006), ki naj bi prinesel novo kakovost v skrb za učiteljevo vzdržno izobraževanje v evropskem okviru, jasno zagovarja načelo vseživljenjskosti:

»Vseživljenjsko učenje učiteljev je lahko formalno ali neformalno. Vključuje izobraževanje, usposabljanje, prekvalifikacije, posodabljanje znanja v šolah ter javnih in zasebnih zavodih. Usposabljanje lahko poteka na vseh področjih, ki vplivajo na proces učenja posameznika, kakor je poznavanje predmeta in poučevanja, pedagogika, psihologija, organizacijski pristopi, teorije in prakse.« (ibid.: 3)

Dokument pa prinaša še eno zanimivo razlago, da bi namreč morali učitelje tudi spodbujati »k dejavnemu sodelovanju v poklicnem razvoju, kar lahko vključuje, da preživijo določena časovna obdobja izven izobraževalnega sektorja, in to bi moralo biti priznано in nagrajeno v njihovih lastnih sistemih« (ibid.: 2–3). Tu se kaže, da bi bilo lahko področje usposabljanja učiteljev odprto in dinamično področje z močnim razvojnim nabojem.

Že Zelena knjiga o izobraževanju učiteljev v Evropi (2001: 15) je ločila štiri področja »kontinuiranega profesionalnega razvoja učiteljev« kot značilna za prostor EU: začetno izobraževanje učiteljev, uvajanje v delo, stalno strokovno izpopolnjevanje ter nadaljevalno izobraževanje (najpogosteje v smislu formalnega izobraževanja, npr. izobraževanje za ravnatelje).²

Slovenski učitelj je vključen v več faz profesionalnega razvoja. Med oblikami tretje faze³, kot jih navaja Zgaga, je še posebej zanimivo stal-

2 Delitev na *nadaljevalno* (posodabljanje, dopolnjevanje začetnega znanja iz formalnega izobraževanja) in *dodatno* izpopolnjevanje (nova diploma, nova smer formalne izobrazbe) opisujejo nekateri drugi dokumenti, npr: In-service training of teachers in the European Union and the EFTA/EEA Countries, Euridyce, Bruxelles 1995: 7–8.

3 Zgaga (1997: 55–56) navaja: začetno izobraževanje (dodiplomski visokošolski študij); uvajalno usposabljanje (praviloma je to obdobje pripravništva); nadaljnje izobraževanje in usposabljanje samostojnega strokovnega delavca, ki lahko obsega različne načine: a) pridobitev ustrezne univerzitetne stopnje izobrazbe, b) specializacijo, magisterij, doktorat, dodatne kvalifikacije, c) izpopolnjevanje na pedagoškem ali izbranem predmetnem področju, d) druge oblike (šola za mentorje, šola za ravnatelje).